

الگوی بازطراحی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی در جنگ ناهمتر از با تأکید بر تداوم آماد^۱

جلال راعی^۲

چکیده

امروزه توجه به تداوم آماد در طراحی سامانه‌های آماد و پشتیبانی، به خصوص در جنگ‌های ناهمتر از، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. هدف از این تحقیق بررسی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی یک سازمان نظامی در جنگ ناهمتر از و ارائه الگوی بازطراحی این سامانه با تأکید بر تداوم آماد است. رویکرد غالب تحقیق کیفی، روش تحقیق از نظر نوع توصیفی و شیوه‌ی اجرایی آن پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است. حجم نمونه انتخاب شده بر جامعه‌ی آماری این تحقیق منطبق بوده و به روش هدفمند ۱۹ نفر انتخاب شدند. در این تحقیق برای گردآوری داده‌ها از روش اسناد و مدارک کتابخانه‌ای، پرسش‌نامه و مصاحبه‌ی ساخت‌یافته استفاده شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد، سامانه‌ی آماد و پشتیبانی هم به لحاظ ساختاری و هم به لحاظ زمینه‌ای نیازمند بازنگری است. در تداوم آماد رسانی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی، با توجه به نوع و میزان دسترسی اقلام دهگانه‌ی آمادی، باید میزان وابستگی به مرکز کم شود تا تداوم آماد دچار نقصان نشود. در این تحقیق کلیه‌ی اقلام ده طبقه‌ی آمادی از دو بعد تأمین و تدارک بررسی شده است. در بعد تأمین به روش‌های سنتی تأمین حداکثری از مرکز اکتفا ننموده، تأمین محلی و منطقه‌ای به عنوان اولین اولویت و تأمین از مرکز به عنوان آخرین اولویت در نظر گرفته شده است. در بعد تدارک و جابه‌جایی بر اساس الگوی قابلیت اطمینان، الگوی اولیه طراحی شد. در پایان با توجه به آسیب‌های موجود در سامانه‌ی فعلی و وضعیت فعلی اقلام ده طبقه آمادی و همچنین الگوی تدارک و دسترس‌پذیری اقلام، بازطراحی ارائه شده است.

واژگان کلیدی: سامانه‌ی آماد و پشتیبانی، آماد، جنگ ناهمتر از، تداوم آماد، اقلام آمادی، ساختار و زمینه سازمانی.

۱- این مقاله برگرفته از تحقیقی است با عنوان «آسیب‌شناسی سامانه آماد و پشتیبانی در جنگ ناهمتر از و بازطراحی آن با تأکید بر تداوم آماد» به سفارش مرکز مطالعات راهبردی نهجا.

۲- دانشجوی دکتری دانشگاه عالی دفاع ملی (نویسنده مسئول (Raee.jalal@yahoo.com)

مقدمه

آماد و پشتیبانی از دیر باز به اشکال مختلف در ارتش‌های دنیا وجود داشته و با تغییر شیوه‌ی نبردها دگرگون گردیده است. آماد و پشتیبانی به اندازه و به موقع می‌تواند سرنوشت جنگ‌ها را تغییر داده و با اتکا به آن می‌توان توان تاکتیکی نیروها را افزایش داد. با ظهور فناوری‌های نوین نیز سامانه‌ی آماد و پشتیبانی همگام با دانش مدیریت و مهندسی و... رشد نموده و به آن‌ها متکی شده است. یکی از فناوری‌های مهمی که نقش بارز در پیشرفت بشریت به طور عام و در نیروهای مسلح به طور خاص و در سامانه‌های آماد و پشتیبانی برای انتقال داده و اطلاعات (شامل مقدرات، امکانات و درخواست‌های نیروهای گسترش یافته) داشته است، فناوری‌های نوین ارتباطی بوده است. این فناوری توانسته است ارتباط دورترین و پرخطرترین مناطق نبرد را با مراکز فرماندهی و ستادی به سهولت برقرار نماید. در عین حال که چنین رویکردی نسبت به فناوری‌های نوین در فضای متقارن و جنگ‌های کلاسیک مزیت و برتری محسوب می‌شود، در فضای ناهمتراز به شدت آسیب‌پذیر و شکننده بوده و نوعی ضعف تلقی می‌شود. این مهم در فضای ناهمتراز سامانه‌ی آماد و پشتیبانی کلاسیک را عدم قطعیت عمده مواجهه خواهد ساخت.

بیان مسئله

از ارکان مهم در همه نبردها، به ویژه در نبردهای ناهمتراز، سامانه‌ی آماد و پشتیبانی قوی، چابک، هوشمند و قابل اطمینان است. این سامانه به علت ویژگی‌هایی که تسلیحات و تجهیزات مرتبط با آن دارند، همواره در مدیریت، برنامه‌ریزی، تدوین روش‌های اجرایی، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی توجه خاصی در طراحی آن شده است، تا بتواند با قابلیت اطمینان بالا، مأموریت محوله را به درستی انجام دهد.

این سامانه در جنگ‌های کلاسیک توانسته است با تهیه و تدارک اقلام آمادی در نگهداری تسلیحات و تجهیزات مرتبط کارایی خود را به نمایش بگذارد. چون سامانه در تهیه و توزیع اقلام بر اساس اصل تمرکز طراحی شده است، نمی‌تواند به طور کامل پاسخگوی الزامات مرتبط با جنگ‌های ناهمتراز باشد. سامانه‌ی متمرکز گرچه از نظر کنترل بسیار مناسب است، از نظر سرعت و چالاکی دچار نقصان بوده و موجب وابستگی بیش از پیش پایگاه‌ها به مرکز می‌شود.

بنا به نظر کارشناسان نظامی، جنگ‌های آینده، جنگ‌هایی با ویژگی‌های کوتاه مدت، پر شدت، با سرعت بالا و... خواهد بود. همچنین در نبرد ناهمتراز بین یگان‌های خطوط مقدم نبرد و مراکز

فرماندهی و پشتیبانی‌کننده، فاصله ایجاد گردیده و ممکن است صحنه‌ی نبرد به گونه‌ای تغییر یابد که عوامل هدایت و کنترل مرکزی نتوانند به درستی اجرا شوند. به یقین سامانه‌ی آماد و پشتیبانی هوایی که بر مبنای یک نبرد کلاسیک پایه‌ریزی شده است، قابلیت پاسخ‌دهی سریع و مطمئن را در شرایط پرشتاب نخواهد داشت. از آن جایی که هیچ سامانه‌ای برای نبرد ناهمتراز در سازمان مورد تحقیق طراحی نشده است و سامانه‌ی فعلی ساختار لازم را برای تدارک چنین نبردی ندارد، این تحقیق در پی آن است تا با بررسی ابعاد و مؤلفه‌های سازمانی، الگویی برای بازطراحی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی در جنگ ناهمتراز با تاکید بر تداوم آماد ارائه نماید.

اهمیت و ضرورت تحقیق

یکی از عناصر موفقیت برای سازمان دفاعی در بازدارندگی و دفاع، داشتن سامانه‌ی آماد و پشتیبانی مطمئن، اثربخش، مقرون به صرفه و چالاک است. این مهم از دیر باز مورد توجه سازمان‌ها و فرماندهان موفق در صحنه نبرد بوده و تا به امروز با توجه به شرایط زمانی و مکانی، تحولات فراوانی به خود دیده است. با بررسی تحولات جنگ‌های اخیر و پیش‌بینی روند جنگ‌های آینده درمی‌یابیم که سازمان‌های رزم، نیاز به بازنگری (تغییرات در تاکتیکی‌های جنگی و طرح‌ریزی عملیات بر پایه جنگ‌های نوین و آینده) داشته و به فراخور آن نیز بازنگری سامانه‌های پشتیبانی‌کننده آنها، از اهمیت فراوانی برخوردار است. در صورت داشتن الگویی مناسب که حاصل تدبر و تحقیق در حوزه‌ی آماد و پشتیبانی باشد، بازطراحی این سامانه به سهولت صورت گرفته و سازمان رزم آمادگی لازم را دست‌کم در حوزه‌ی آمادی خواهد داشت.

پژوهشگر با بررسی روش‌های آمادی نبردهای اخیر در منطقه و با توجه به شناختی که از این سامانه دارد، معتقد است که در صورت عدم آسیب‌شناسی و نداشتن الگویی برای بازطراحی در نبردهای ناهمتراز، توان نیروهای عملیاتی و تداوم آماد در مناطق نبرد و خطوط پشتیبانی کاهش خواهد یافت. از سویی روند شتابان به کارگیری فناوری‌های نظامی، ضرورت برخورداری از سامانه‌ی آماد و پشتیبانی چابک و اثربخش را اجتناب‌ناپذیر کرده است. از این رو ضرورت دارد سامانه‌های آماد و پشتیبانی نیز در چنین فضایی بتوانند سرپا مانده و از پایگاه‌های عملیاتی پشتیبانی کنند.

هدف تحقیق: ارائه الگویی بازطراحی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی با تاکید بر تداوم آمادسانی در جنگ ناهمتراز.

اهداف فرعی

۱. بررسی وضع موجود سامانه‌ی آماد و پشتیبانی

۲. شناخت ابعاد و مؤلفه‌های سامانه‌ی آماد و پشتیبانی در جنگ ناهمتراز

سؤال اصلی: الگوی مناسب برای بازطراحی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی با تأکید بر تداوم آماد رسانی در جنگ ناهمتراز کدام است؟

سؤالات فرعی

وضعیت موجود در سامانه‌ی آماد و پشتیبانی چگونه است؟

ابعاد و مؤلفه‌های سامانه‌ی آماد و پشتیبانی در جنگ ناهمتراز کدامند؟

پیشینه و مبانی نظری تحقیق

بررسی‌ها نشان می‌دهد که تاکنون مطالعه‌ی جامعه‌ای در این خصوص صورت نگرفته و هر تحقیق به جنبه یا برخی از جنبه‌های موضوع یاد شده اشاره نموده‌اند. حبیبی (۱۳۸۷) در پایان‌نامه‌اش با عنوان «تحقیق و بررسی چگونگی مقابله با نیروی در برابر تهدیدات ناهمتراز و ارائه الگوی مناسب به منظور تعیین الگوی مناسب مؤلفه‌های قدرت در برابر تهدیدات ناهمتراز» به دنبال تبیین مؤلفه‌های قدرت در شرایط ناهمتراز است که به اجمال به مقوله‌ی آماد و پشتیبانی ناهمتراز پرداخته است. در این تحقیق ضمن توجه به گزینه‌های پنهانکاری اطلاعاتی، هدف‌گذاری کاذب، پدافند غیرعامل تهدیدمحور و پدافند غیرعامل آسیب محور؛ مبادی ذی‌ربط را به ایجاد و فراهم نمودن تجهیزات فریب نظامی ترغیب نموده است ولی راهکار و شیوه خاصی در تهیه و تأمین نیازمندی‌ها اعم از تأمین و یا ذخیره ارائه ننموده است. کاظمی (۱۳۸۸) در پایان‌نامه‌اش با عنوان «سامانه آماد رسانی واحدهای رزمی نداجا به منظور مقابله با نیروهای فرامنطقه‌ای» به لحاظ ساختاری و تدارکاتی به این موضوع پرداخته و سامانه‌ی آماد رسانی واحدهای رزمی نداجا برای مقابله با نیروهای فرامنطقه‌ای را طراحی نموده است که بیشتر به بعد ساختاری توجه شده است. در مورد آماد رسانی، تمرکز محقق بر برون‌سپاری بوده و به موضوع آماد رسانی در شرایط تحریم یا نبرد ناهمتراز نپرداخته است.

عقیف (۱۳۸۷) در تحقیقی با عنوان «آماد و پشتیبانی (آماد فنی، آماد عمومی و نگهداری و تعمیر) هوانیروز در جنگ‌های ناهمتراز با نیروهای فرامنطقه‌ای» راهکارهای اجرایی در ابعاد آماد فنی، آماد عمومی، سوخت و نگهداری و تعمیر و ایجاد دو نقطه آمادی در کنار واحدهای رزمی و خارج از منطقه

رزم، ذخیره‌سازی آماد طبقات یکم و سوم و در نهایت توانمند کردن گروه‌های تعمیراتی و بازدیدهای رده سازمانی را در این حوزه ارائه کرده است. این تحقیق نیز به چگونگی تهیه و تامین نیازمندی‌ها نپرداخته و نحوه‌ی ذخیره‌سازی و استفاده از خودروهای سوخت‌گیری در این‌گونه جنگ‌ها را تبیین نکرده است.

در مورد الگوهای آماد و پشتیبانی، مطالعات مختلفی انجام گرفته و الگوهایی نیز ارائه شده است. الگوهایی که نزدیکی بیشتری با این تحقیق داشتند و برخی از مؤلفه‌های آن مفید تشخیص داده شد به شرح زیر ارائه می‌شود:

کویل و دیگران الگوی تکاملی آماد و پشتیبانی را همان‌طور که در شکل دو نشان داده شده است، توصیف کردند. این الگو در وهله‌ی نخست مبتنی بر حرکت تولید فیزیکی است که پیشرفت‌های درون موسسه آماد و پشتیبانی انگلستان را منتقل می‌کند.

مفهوم آماد و پشتیبانی یکپارچه^۱ شکاف بین راهبرد رقابتی سازمان و اجزای آماد و پشتیبانی درون سازمان را پر می‌کند. در عملیات نظامی، راهبرد رقابتی همان مأموریت است. مفهوم آماد و پشتیبانی یکپارچه رویکرد نظام‌مند برای درک، تحلیل و در صورت امکان بهبود عملکرد آماد و پشتیبانی در عملیات‌ها را عرضه می‌کند. روی‌هم‌رفته، اجزای این مفهوم و ارتباطات بین آن‌ها کیفیت کلی عملکرد آماد و پشتیبانی سازمان را تعیین می‌کند. مفهوم آماد و پشتیبانی یکپارچه با راهبرد رقابتی سازمان و اهداف آماد و پشتیبانی برآمده از این راهبرد آغاز می‌شود. راهبردها و اهداف ورودی‌های ضروری برای مشخص کردن اجزای آماد و پشتیبانی یک سازمان هستند. سازمان، برای تحقق این اهداف، باید در چهار حوزه تصمیم‌گیری کند: الف) زیر ساخت آماد و پشتیبانی (ب) طرح‌ریزی و کنترل آماد و پشتیبانی (پ) اطلاعات آماد و پشتیبانی و (ت) سازماندهی کارکنان آماد و پشتیبانی (استاندارد ایران- آی ای سی، ۱۳۸۸: ۴).

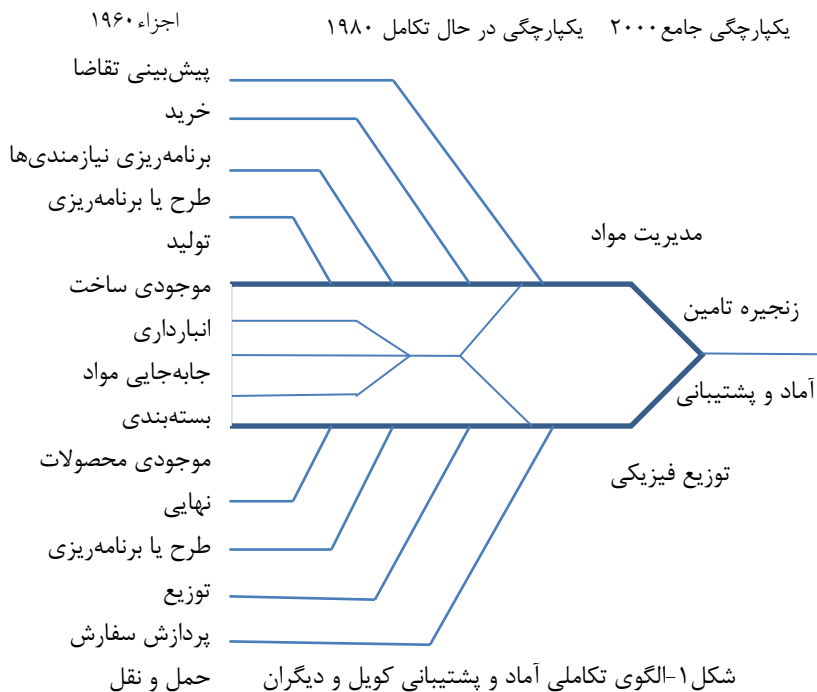
اجرای تصمیم‌ها در مورد هر یک از اجزای چهارگانه مفهوم آماد و پشتیبانی، عملکرد آماد و پشتیبانی سازمان را مشخص می‌کند؛ به همین دلیل، شاخص‌های عملکرد آماد و پشتیبانی مقیاس پیشرفت برای تعیین کیفیت مفهوم آماد و پشتیبانی سازمان هستند. تحلیلی کامل از شاخص‌های عملکرد، می‌تواند به بهبود یا اصلاح در هر یک از چهار حوزه‌ی تصمیم‌گیری مذکور منجر شود (ریتجنز و دیگران، ۲۰۱۰: ۹۸).

برای تحقق این اهداف، سازمان باید در مورد چهار بخش تصمیم‌هایی بگیرد. بخش اول زیر ساخت آماد و پشتیبانی است که الگویی از جریان فیزیکی کالا، خدمات و اطلاعات سازمان است. تصمیم‌های مربوط به جایگاه کارکردهای اولیه در فرآیند تحول، از خرید و تولید تا توزیع به مشتری به این بخش مربوط می‌شود. این تصمیم‌ها ساختار زنجیره‌ی تأمین را از تأمین‌کننده تا مشتری نهایی تعیین می‌کند (ریتنجنز و دیگران، ۲۰۱۰: ۹۸).

بخش دوم، طرح‌ریزی و کنترل آماد و پشتیبانی است. در زنجیره‌ی تأمین امروزی، عملکرد طرح‌ریزی و کنترل آماد و پشتیبانی اغلب در نظام‌های طرح‌ریزی منبع بنگاه اقتصادی^۱ استفاده می‌شود. منطق حاکم بر این نظام‌ها، محدودیت‌های زیادی دارد: طرح‌ریزی به شدت متوالی، نامحدود و یک‌سویه در زمان از جمله محدودیت‌های آن محسوب می‌شود. با به رسمیت شاخته شدن این محدودیت‌ها، تأمین‌کنندگان نرم‌افزار، بسته‌های طرح‌ریزی و برنامه‌ی زمان‌بندی پیشرفته‌ای^۲ تدوین کردند که می‌تواند جایگزینی برای هر الگوی طرح‌ریزی منبع بنگاه اقتصادی باشد. راه‌حلی در درون طرح‌ریزی و برنامه‌ی زمان‌بندی پیشرفته در تقابل با طرح‌ریزی منبع بنگاه اقتصادی به طور موازی، دو سویه در زمان و در بالا و پایین زنجیره تأمین یافت می‌شود. زمان طرح‌ریزی به شدت کاهش می‌یابد. این امر به پاسخ‌گویی بهتر زنجیره تأمین منجر می‌شود (ریتنجنز و دیگران، ۲۰۱۰: ۹۸).

1 -Enterprise Resource Planning(ERP)

2 -Advanced Planning and Scheduling(APS)

شکل ۱-الگوی تکاملی آماد و پشتیبانی کوپل و دیگران

منبع: واترز، ۱۳۸۴: ص ۶۴

بخش سوم اطلاعات آماد و پشتیبانی است. جریان فزاینده اطلاعات و تقاضا برای اطلاعات به موقع باعث نیاز به ظرفیت پردازش اطلاعات بیشتر شده است؛ از این جهت، دهه‌ی گذشته، پیشرفت فناوریانه عظیمی داشته است. برچسب‌های ^۱ RFID کوچک، شبکه‌ای، عامل‌های هوشمند^۲، و قابلیت‌های توانمند ساز شبکه^۳ نمونه‌های مؤثر از این روند هستند (کاریکو و گریوز، ۲۰۰۷: ۱۰).

بخش چهارم طراحی یک سازمان آماد و پشتیبانی برتر، بر اساس سایر اجزای مفهوم آماد و پشتیبانی یکپارچه است. کیفیت نظام طرح‌ریزی و کنترل آماد و پشتیبانی و نظام‌های اطلاعات پشتیبان نوع سازماندهی کارکنان و نیازهای سازمان را تعیین می‌کند (ریتجنز و دیگران، ۲۰۱۰: ۹۹).

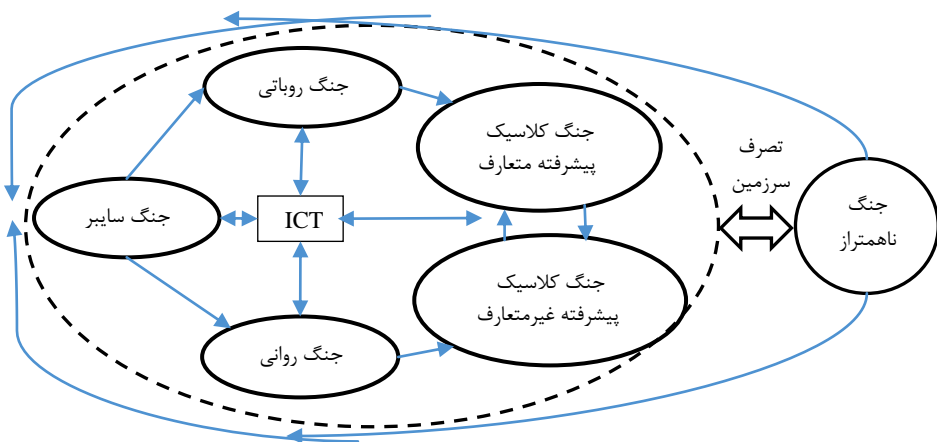
1 -Radio Frequency Identification(RFID)

2 -Intelligent Agents

3 -Network Enabled Capabilities(NEC)

نبرد ناهمتر از

نخستین بار اصطلاح جنگ ناهمتر از، در سال ۱۹۹۷ میلادی و در گزارش‌های رسمی وزارت دفاع آمریکا استفاده شد. در همین سال مفهوم «عدم تقارن» برای اولین بار در راهبرد نظامی ملی آمریکا و نیز در راهبرد امنیت ملی این کشور ظاهر شد. در تعریف نبرد ناهمتر از بر مفهوم «تأثیر نامتناسب» و اهمیت عملیات روانی تأکید می‌شود. منظور از تأثیر نامتناسب، تحقق اهداف راهبردی با استفاده از منابع اندک و عملیات تاکتیکی است. در واقع یک بازیگر جنگ ناهمتر از می‌تواند از طریق یک عملیات - حتی یک عملیات ناموفق - که از دید یک قدرت بزرگ‌تر، تنها یک حمله‌ی تاکتیکی به حساب می‌آید، به اهداف راهبردی خود دست یابد. بنابراین جنگ ناهمتر از را می‌توان از دیدگاه عملیاتی و تاکتیکی به صورت زیر تعریف نمود: «نبرد ناهمتر از عبارت است از به کارگیری کلیه‌ی امکانات نظامی و غیر نظامی نامتعارف و نامتجانس به روش‌ها، اصول و شیوه‌های متفاوت از عملیات متعارف نظامی، برای مواجه شدن با دشمن قدرت‌مندتر، به منظور دسترسی به اهداف مورد نظر» (میرزا امینی و وحیدی مطلق، ۱۳۸۴: ۵۸).

شکل ۲- الگوی جنگ‌های نوین

منبع: میرزا امینی و وحیدی مطلق، ۱۳۸۴: ۶۰

جنگ ناهمتر از به خودی خود یک جنگ متمایز محسوب نمی‌شود، بلکه باید آن را یک رویکرد یا نگاه متفاوت به عملیات جنگی تلقی کرد. در واقع در جنگ ناهمتر از، تفاوت قابل توجهی بین قوای دو طرف وجود دارد، به همین دلیل می‌توان با توجه توانمندی‌ها و ضعف‌های مهاجم و مدافع از هر چهار نوع جنگ کلاسیک پیشرفته، رباتی، روانی و سایبری بهره جست. در تعاریف رایج برای جنگ

ناهمتراز بیشتر عدم توازن قدرت بین طرفین درگیر پر رنگ شده و انجام عملیات ناهمتراز به طرف ضعیف‌تر نسبت داده می‌شود؛ در حالی که اگر تعریف جنگ ناهمتراز را با توجه به ویژگی مهم تأثیر نامتناسب (تحقق اهداف راهبردی از طریق اقدامات غیر راهبردی) گسترش دهیم، می‌بینیم که انتخاب این رویکرد متفاوت به جنگ لزوماً در پرتو موازنه‌ی قدرت نظامی انجام نمی‌شود. شکل ۱ الگوی تعامل مفاهیم مختلف جنگی را با یکدیگر نشان می‌دهد (همان، ۱۳۸۴: ۸۹).

ستاد مشترک ارتش آمریکا، جنگ ناهمتراز را این گونه تعریف کرده است:

به کارگیری رویکردهای غیرقابل پیش‌بینی یا غیرمتعارف برای خنثی نمودن یا تضعیف قوای دشمن و در عین حال، بهره‌برداری از نقاط آسیب‌پذیر او، از طریق فناوری‌های غیر قابل انتظار یا روش‌های مبتکرانه (عساریان‌نژاد و قرآنی، ۱۳۸۷: ۱۹۶). اصولاً در جنگ ناهمتراز اراده‌ی دشمن هدف قرار می‌گیرد و بدین ترتیب کمبود تجهیزات و دیگر کاستی‌ها جبران می‌شود. تمرکز مداوم بر تأثیر راهبردی از طریق روش‌ها و رویکردهای تاکتیکی مشخصه‌ی اصلی و متمایز جنگ ناهمتراز است. بنابراین جنگ ناهمتراز دارای اصولی است که سرفصل‌های کلی آن به شرح جدول ۱ آمده است.

آماد و پشتیبانی

آماد و پشتیبانی، علم طرح‌ریزی و اجرای برنامه‌ریزی جابه‌جایی و نگهداری از نیروهاست که جنبه‌های زیر از عملیات نظامی را در بر می‌گیرد:

- طراحی و توسعه، تأمین، انبار، حمل و نقل، توزیع، نگهداری مواد و حفظ و وارهایی اضافات و ضایعات؛

- حمل و نقل کارکنان؛

- تأمین یا ساخت، نگهداری، بهره‌برداری و کنارگذاری ماشین آلات؛

- برون سپاری خدمت یا انجام آن؛

خدمات بهداشت و درمان و امور مربوط به سلامت نیروهای نظامی در صحنه‌ی نبرد (پونز^۱ و چیولیر^۲، ۱۹۹۶: ۳۴).

1 -Pons

2 -Chevalier

جدول ۱- اصول کلی نبرد ناهمتراز

ردیف	مؤلفه	گویه
۱	فرسایشی کردن جنگ	به درازا کشیدن مقاومت ناهمتراز به منظور تضعیف و تحلیل توان دشمن
۲	عدم تمرکز	عدم تمرکز در زمان و مکان استقرار نیروها و یا عدم تمرکز در زمان و مکان اجرای عملیات از جهت آسیب‌پذیری کمتر
۳	بسیج نیروها و منابع	استفاده بهینه از تمامی نیروها، منابع و امکانات برای تقویت نبرد ناهمتراز
۴	پیش دستی	ضربه‌های پیش‌دستانه، به منظور جلوگیری از وارد کردن ضربه‌های برنامه‌ریزی شده توسط دشمن
۵	مقاومت و ایستادگی	این اصل مصداق آیه شریفه «فاستقم كما امرت» است.
۶	گسترده‌گی صحنه‌ی نبرد	عرصه‌ی نبرد ناهمتراز، وسعتی به گستردگی و پراکندگی منافع حیاتی دشمن
۷	تمرکز اطلاعاتی	احاطه کامل بازیگر ناهمتراز در امر دستیابی بر آخرین اطلاعات دشمن و خودی با تکیه بر تمرکز اطلاعات در یک جامعه‌ی اطلاعاتی منسجم
۸	امنیت داخلی	برقراری حیطه‌بندی کامل اطلاعاتی از جهت حفظ امنیت داخلی مقاومت ناهمتراز
۹	انعطاف و انطباق‌پذیری	لزوم وجود توان انعطاف و انطباق‌پذیری کامل در بازیگر ناهمتراز به هر صحنه و وضعیت ناهمتراز در نبرد
۱۰	فریب و غافلگیری	استفاده از این دو اصل در اجرای تاکتیک‌های نبرد ناهمتراز

۱۱	حفاظت و تأمین	پشتیبانی از نیروهای عمل کننده در خطوط عملیاتی ناهمتر از علیه دشمن
۱۲	ابتکار و نوآوری	توانایی بازیگر ناهمتر از در استفاده از اندیشه‌ی ناهمتر از در شرایطی که نیاز به بروز قوه‌ی ابتکار، خلاقیت و نوآوری در نبرد دارد.
(منبع: کاوه و حاجی‌ترخانی، ۱۳۸۲)		

اصطلاحات «آمد و پشتیبانی میدانی» و «آمد و پشتیبانی پایگاهی» توسط نیروهای نظامی به‌طور معمول استفاده می‌شود. در آمد و پشتیبانی میدانی، مواد و تجهیزات و خدمات در میدان فراهم می‌شود. منبع تهیه‌ی این تجهیزات و خدمات، تاسیسات زیربنایی موقتی و یا بنا شده، سرپناهای با عجله ساخته شده و یا تغییر کاربردی داده شده و یا در واقع مناطق صحرایی و یا جنگلی است. در محیط عملیاتی یا رزمی، استتار و پنهان کردن، دفاع محلی و امنیت، به اندازه‌ی تدارکات فنی آمد و پشتیبانی می‌توانند مهم باشند. آمد و پشتیبانی پایگاهی، آن گونه که این اصطلاح بیان می‌کند، از پایگاه‌های اصلی در کشور، پایگاه‌های اصلی در صحنه‌های ماورای دریاها یا پایگاه‌های مقدم در مناطق عملیاتی ماورای دریاها تأمین می‌گردد. این نوع آمد و پشتیبانی، معمولاً از مکان‌های دائمی در یک محیط امن تأمین می‌گردد. آمد و پشتیبانی میدانی در برگیرنده‌ی پشتیبانی سیار و نیز ایستای ذخایر و خدمات است؛ در حالی که آمد و پشتیبانی پایگاهی، همواره دارای مشخصه‌ی تاسیسات بزرگ و ایستا است (ایزدی، ۱۳۸۰: ۱۳).

آمد و پشتیبانی نظامی، فرآیند برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌های مربوط به آماده نگه داشتن نیروها و پشتیبانی از عملیات نظامی است. این فعالیت‌ها عبارتند از:

طرح‌ریزی، گسترش، درخواست، انبارداری، حمل و نقل، تجهیز، توزیع، تخلیه و تدارک، سرویس‌های صحرایی و نگهداری و پشتیبانی فنی. بدین ترتیب آمد و پشتیبانی عملی است که در سرتاسر میدان عملیات نظامی گسترش داشته و قبل از جنگ آغاز شده و پس از آن نیز ادامه می‌یابد (بوئرسوکس و دیگران، ۱۹۹۹: ۲۷).

اجزای سامانه‌ی آماد و پشتیبانی

سامانه‌ی آماد و پشتیبانی شامل مجموعه‌ای از عناصر انسانی، سخت‌افزار و نرم‌افزار فعال، مرتبط و هدف‌دار است که در یک پیکربندی متعادل و پویا منابع را از محیط دریافت می‌کند و سپس کالاها و خدمات را به سازمان ارائه می‌دهد. این سامانه به طور کلی از دو جزء اساسی مدیریتی و عملیاتی تشکیل می‌شود. زیر سامانه عملیاتی، از چهار بخش کلان شامل: تدارک کالا و نیازمندی‌ها، حمل و نقل، نگهداری و تعمیرات، و خدمات اولیه مهندسی تشکیل می‌شوند. از سوی دیگر طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی، سازماندهی و بسیج منابع، هدایت و کنترل فعالیت‌های آمادی با مدیریت آماد می‌باشد (آبرومند، ۱۳۸۰: ۱۱).

الگوی دفت

دیدگاه سیستمی بر این اساس قرار دارد که در درون سازمان، فعالیت‌های دائمی و پویا در جریان است. گام بعدی برای درک سازمان این است که به ابعادی از سازمان توجه شود که بیان‌کننده ویژگی‌های خاص سازمان هستند. این ابعاد به همان صورت سازمان را تشریح می‌کنند که شخصیت و ویژگی‌های فیزیکی معرف افراد هستند.

برای بررسی مسائل کلان سازمان‌ها، صاحب‌نظران رویکردهای متفاوتی دارند. خاکی (۱۳۸۹) مسائل کلان سازمان در دو محور کلی ساختاری- محتوایی و ابعاد رفتاری قابل بررسی است. وایز بورد برای بررسی و شناخت حوزه‌های آسیب‌پذیری و مسئله‌یابی سازمان‌ها، هفت بعد اهداف، رهبری، ساختار، ارتباطات، نظام پاداش، سازوکار هماهنگی و محیط را پیشنهاد نموده است. این الگو یک نگرش نظام‌مند، برای شناخت دقیق‌تر سازمان و مداخله مناسب برای حل مشکلات و مسایل سازمانی ارائه می‌دهد (فرهنگی، ۱۳۷۹: ۲۶-۲۴). میرزایی/هرنجانی معتقد است که پدیده‌ی سازمان و مدیریت را می‌توان در قالب سه دسته عوامل رفتاری، ساختاری و زمینه‌ای، بررسی و تجزیه و تحلیل نمود. منظور از عوامل رفتاری، کلیه‌ی عوامل مربوط به نیروی انسانی که محتوای سازمان را تشکیل می‌دهد مانند: انگیزش، روحیه کار و رضایت شغلی، عوامل ساختاری در برگیرنده مجموعه روابط منظم حاکم بر اجزای داخلی سازمان که بدنه آن را می‌سازند مانند: ساختار سازمانی، قوانین و مقررات می‌باشد و سرانجام عوامل زمینه‌ای شامل محیط و شرایط بیرونی است که سبب‌ساز عوامل رفتاری و ساختاری هستند (میرزایی/هرنجانی، ۱۳۷۷: ۲۴).

اما دفت سازمان را از دو بعد ساختاری و محتوایی مورد بررسی قرار می‌دهد. شکل ۳ ابعاد سازمان را نشان می‌دهد. ابعاد ساختاری بیان‌کننده ویژگی‌های درونی سازمان هستند. آنها مبنایی به دست می‌دهند که می‌توان بدان وسیله سازمان‌ها را اندازه‌گیری و با هم مقایسه کرد. ابعاد محتوایی، معرف کل سازمان هستند؛ مثل اندازه یا بزرگی سازمان، نوع فناوری، محیط و هدف‌های آن. آنها معرف جایگاه سازمان هستند و بر ابعاد ساختاری اثر می‌گذارند. ابعاد محتوایی نشان‌دهنده سازمان و محیطی هستند که ابعاد ساختاری در درون آن قرار می‌گیرند (دفت، ۱۳۸۱: ۱۸).

هال نیز عوامل ساختاری و محتوایی را مورد توجه قرار داده است. اما بیشتر به بررسی اثر محتوایی بر ساختار سازمانی تاکید کرده است. دو عامل عمده بر ساختار اثر می‌گذارند. عامل نخست محتوایی است که سازمان در آن فعالیت می‌کند. عامل دوم طرح سازمانی است که بر ساختار اثر می‌گذارد. مقصود از طرح، شیوه‌ای است که ساختار باید بدان گونه شود (هال، ۱۳۸۴: ۱۴۰).

شکل ۳- تعامل ابعاد ساختاری و محتوایی سازمان (دفت، ۱۳۸۱: ۱۹)

مصاحبه با صاحب‌نظران

به منظور انجام مطالعات میدانی و بررسی وضع موجود سامانه‌ی آماد و پشتیبانی و شناسایی عوامل کلیدی در یک سامانه‌ی آماد و پشتیبانی اثربخش مرتبط با حوزه‌ی نبرد ناهمتراز، با صاحب‌نظران و متخصصان این حوزه مصاحبه‌هایی انجام شد که نتایج آن برابر جدول ۲ بیان می‌شود. مصاحبه با صاحب‌نظران بخشی از الگوی مفهومی تحقیق را تکمیل خواهد نمود.

جدول ۲ - نتایج حاصل از تحلیل محتوای مصاحبه با صاحب‌نظران

مفهوم	گزاره‌های کلیدی مصاحبه‌ها
اصول و ساختار آمادی در فضای ناهمتر از	نوع و ماهیت ماموریت سامانه‌های آماد و پشتیبانی و گستردگی منطقه عملیاتی آن باعث می‌شود هم از نوع ساختاری و هم تاکتیکی و عملیاتی با چالش روبه‌رو شده باشد.
تداوم آماد رسانی سامانه آمادی موجود در فضای ناهمتر از	تداوم آماد رسانی خوب آن است که در هر شرایط آماد بتواند تدارک لازم را برای نیروی عملیاتی، یعنی امور مربوط به آماد فنی به موقع و درستی صورت گیرد.
نیاز به یگان‌های تخصصی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی برای نبردهای ناهمتر از	یکی از راه‌ها می‌تواند ایجاد آماد رزمی باشد.
بررسی ضعف‌ها و کشف سناریوهای کارآمد تداوم آماد رسانی	باز طراحی آماد و پشتیبانی می‌تواند به صورت آزمایشی در پایگاه اجرا شود و قوت‌ها و ضعف‌های آن شناسایی شود.
متناسب بودن ساختار و سازماندهی آماد و پشتیبانی با نبرد ناهمتر از	تغییرات از جمله ساختاری، و عملیاتی در صورت مواجهه با جنگ‌های ناهمتر از نیاز به تجدید ساختار بسیار ضروری است.
آموزش‌های آمادی در نبرد ناهمتر از	ارتقای سطح مهارت کارکنان آمادی
وجود طرح‌هایی برای مدیریت آماد در نبرد ناهمتر از	باز طراحی سامانه آماد و پشتیبانی می‌تواند در قالب یک طرح پیش‌بینی شده صورت گیرد.
ساختار سازمانی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی در نبرد ناهمتر از	در ساختار پایگاه‌ها باید تغییرات در ساختار سازمانی تغییراتی صورت گیرد تا پایگاه‌ها بتوانند مسئولیت بیشتری بپذیرند.

تمرکز آمادی	وابسته شدید به مرکز یا تمرکز بودن بیش از اندازه در آماد رسانی
تأمین منابع و توزیع امکانات و اقلام جهت سرپاماندن یگان‌ها در فضای ناهمتر از	منابع لازم چه از لحاظ مالی و مادی و چه از بعد کارکنان در اختیار باشد
غیر متمرکز نمودن واحدهای آماد و پیش به هنگام نبرد ناهمتر از	باید بر اساس میزان توانمندی و شرایط ایجاد شده هدایت متمرکز و اجرای غیرمتمرکز را برنامه‌ریزی کرد.
حفاظت از تجهیزات آمادی و مهمات در نبرد ناهمتر از	آماد و پشتیبانی که تأمین، انبار و حمل و نقل را انجام می‌دهد تا حد امکان در نبرد ناهمتر از باید برقرار باشد.
رزمایش آمادی در فضای ناهمتر از	به علت تغییراتی که در حوزه‌ی جنگ‌های نوین رخ می‌دهد، باید خود را برای اجرای رزمایش‌های مختلف آمادی آماده کنیم.
دکترین آمادی در نبرد ناهمتر از	در سطح بالاتر می‌توان دکترین مربوط به جنگ‌های متعدد را نوشت و از روی آن طرح‌های عملیاتی را تهیه نمود.
پیش‌بینی راه‌ها و روش‌های جایگزین در تداوم آماد رسانی در نبرد ناهمتر از	در صورت عدم استفاده و به‌کارگیری از یک روش، روش دیگری وجود داشته و قابل استفاده باشد.

مؤلفه‌ها و شاخص‌های ابعاد ساختاری و محتوایی

با توجه به پیشینه‌ی تحقیق، ادبیات مستخرجه از کتب و اسناد و مدارک و همچنین نتایج تحلیل محتوای مصاحبه با صاحب‌نظران، مؤلفه‌ها و شاخص‌های ابعاد ساختاری و محتوایی به شرح جدول ۲ و ۳ محاسبه گردید.

جدول ۲- مؤلفه‌ها و شاخص‌های ابعاد ساختاری مستخرجه از ادبیات نظری تحقیق

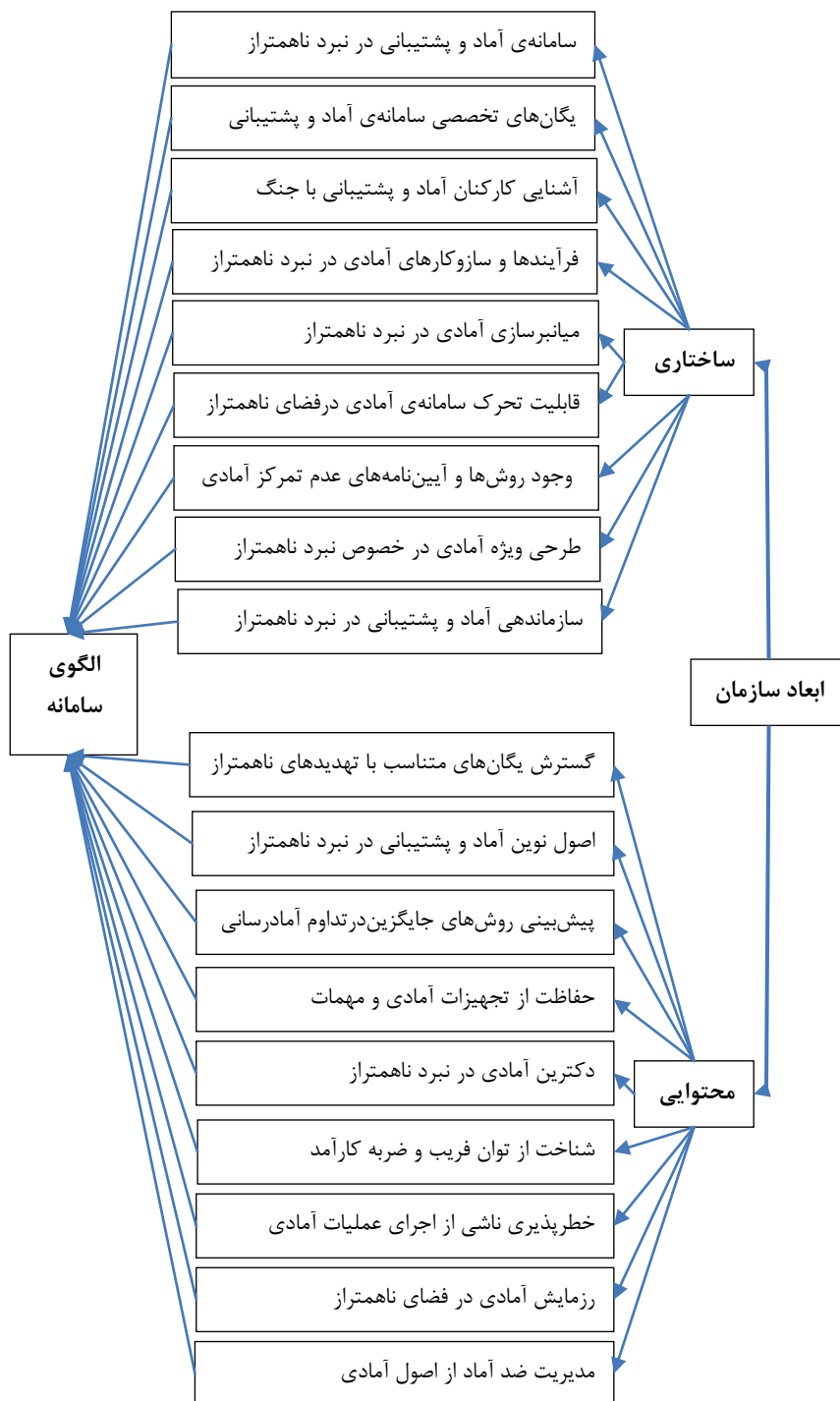
ابعاد	مؤلفه‌ها	شاخص‌ها
ساختاری	حرفه‌ای بودن	آشنایی کارکنان آماد و پشتیبانی با جنگ ناهمتراز
		میزان مقاومت آماد و پشتیبانی موجود در ضربه‌ی نابهنگام
		امکان اجرای اصول و ساختار آمادی در فضای ناهمتراز
		توان تداوم آماد رسانی سامانه‌ی آمادی موجود در فضای ناهمتراز
	تخصصی بودن	دارا بودن یگان‌های تخصصی سامانه برای نبردهای ناهمتراز
		تدوین ادبیات الزامات اساسی در نبرد ناهمتراز
		کارایی داشتن شیوه‌های سنتی آماد و پیش در نبرد ناهمتراز
		امکان شبیه‌سازی ضعف‌ها و کشف سناریوهای کارآمد تداوم آماد رسانی
	داشتن استاندارد	متناسب بودن ساختار و سازماندهی آماد و پشتیبانی با نبرد ناهمتراز
		میانبرسازی آمادی در نبرد ناهمتراز
		اجرایی شدن آموزش‌های آمادی در نبرد ناهمتراز
		وجود دستورالعمل اجرایی عملیات روانی آمادی در صورت بروز آسیب‌ها و ظهور موانع داخلی

وجود طرح‌هایی برای مدیریت آماد در نبرد ناهمتراز		
میزان قابلیت پاسخگویی فرآیندها و سازوکارهای آمادی در نبرد ناهمتراز		
وجود طرح‌های ویژه آمادی در خصوص نبرد ناهمتراز		
مطلوب بودن ساختار سازمانی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی در نبرد ناهمتراز	رسمی بودن	
وجود روش‌ها و آیین‌نامه‌های عدم تمرکز آمادی		
قابل تحقق بودن تأمین منابع و توزیع امکانات و اقلام جهت سرپاماندن یگان‌ها در فضای ناهمتراز		
تناسب سامانه‌ی آمادی و پشتیبانی با مدیریت نظامی راهبردی		
مطلوب بودن مستقل و غیر متمرکز نمودن واحدهای آماد و پشتیبانی به هنگام نبرد ناهمتراز	تمرکز	
قابلیت تحرک سامانه‌ی آمادی در فضای ناهمتراز		

جدول ۳- مؤلفه‌ها و شاخص‌های ابعاد محتوایی مستخرجه از ادبیات نظری تحقیق

ابعاد	مؤلفه‌ها	شاخص‌ها
محتوایی	اندازه	گسترش یگان‌های پشتیبانی متناسب با تهدیدهای ناهمتراز
	اهداف و راهبرد	مطلوب بودن رزمایش آمادی در فضای ناهمتراز
		مطلوب بودن اجرای راهبرد خوداتکایی آمادی در نبرد ناهمتراز
		نیاز سامانه‌ی آمادی به دکترین آمادی در نبرد ناهمتراز
	فناوری	پیش‌بینی راه‌ها و روش‌های جایگزین در تداوم آمارسانی در نبرد ناهمتراز
		قابل اتکا بودن امکانات و قابلیت‌های پشتیبانی در نبرد ناهمتراز
	محیط	میزان حفاظت از تجهیزات آمادی و مهمات در نبرد ناهمتراز
		وجود شناخت واقعی از توان فریب و ضربه کارآمد در فضای ناهمتراز به سامانه‌ی آمادی
		وجود اقلام آمادی در تناسب با عمل نامتمرکز
	فرهنگ	میزان خطرپذیری ناشی از اجرای عملیات آمادی در فضای ناهمتراز
		میزان توجه به اصول نوین آماد و پشتیبانی در نبرد ناهمتراز
		تلقی شدن مدیریت ضد آماد از اصول آمادی در فضای ناهمتراز

الگوی مفهومی تحقیق که اجزای آن از مصاحبه اکتشافی با صاحب‌نظران و مبانی نظری تحقیق به دست آمده است به شرح شکل ۴ ارائه می‌شود.

شکل ۴- الگوی مفهومی تحقیق

روش‌شناسی تحقیق

نوع تحقیق با توجه به هدف کاربردی است. در این تحقیق از رویکردهای کیفی و کمی از روش آمیخته استفاده شده است. اما رویکرد غالب تحقیق کیفی می‌باشد. بنابراین از روش‌های تحلیل محتوا، پیمایشی و توصیفی استفاده شده است و برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای مصاحبه با صاحب‌نظران و پرسش‌نامه استفاده شده است. برای بررسی وضعیت موجود سازمان از «الگوی دفت»- که سازمان را از دو بعد ساختاری و محتوایی مورد بررسی قرار می‌دهد- استفاده شد.

جامعه‌ی آماری و حجم نمونه

جامعه‌ی آماری این تحقیق شامل معاونان شاغل و بازنشسته‌ی آماد و پشتیبانی، معاونان آماد و پشتیبانی پایگاه‌ها و فرماندهان گردان آماد و مدیران میانی ستادی و صفی و کارشناسان و متخصصان این حوزه به تعداد نوزده نفر است. حجم نمونه به روش هدفمند و منطبق با جامعه‌ی آماری انتخاب شده است. از آنجایی که جامعه‌ی آماری یک جامعه‌ی نخبه و کاملاً مرتبط با این حوزه بوده‌اند، به جامعه‌ی آماری بزرگ‌تر نیازی نشد؛ چون در پاسخ به سئوالات طرح شده جواب‌ها به حد اشباع می‌رسید. در پژوهش حاضر، برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، نخست متغیرهای جمعیت‌شناختی تحقیق شامل تحصیلات، سابقه‌ی خدمت و سابقه کار تخصصی در حوزه‌ی آماد و پشتیبانی به شرح زیر مورد بررسی قرار گرفته است.

توزیع آماری پاسخ دهندگان بر حسب تحصیلات

نمونه مورد ارزیابی، دو سطح «کارشناسی‌ارشد» و «دکتری» در نظر گرفته شده است. بدین ترتیب اطلاعات حاصل از جدول ۴ نشان می‌دهد، از ۱۹ پاسخ دهنده، ۱۲ نفر معادل ۶۳.۲ درصد دارای مدرک کارشناسی‌ارشد و ۷ نفر معادل ۳۶.۸ درصد دارای مدرک دکتری بوده‌اند.

جدول ۴- توزیع فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب تحصیلات

سطح تحصیلات	کارشناسی	کارشناسی‌ارشد	جمع کل
فراوانی	۱۲	۷	۱۹
درصد	۶۳/۲٪	۳۶/۸٪	۱۰۰٪

سابقه خدمت

در خصوص توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب متغیر سابقه‌ی خدمت، یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که جامعه مورد پژوهش دارای سابقه خدمت ۱۰ تا ۱۴ سال، ۱۵ تا ۱۹ سال، ۲۰ تا ۲۴ سال و ۲۵ تا ۳۰ سال است که هر کدام به ترتیب ۳۶.۸، ۲۱.۱، ۱۵.۸ و ۲۶.۳ درصد از حجم پاسخ‌دهندگان را به خود اختصاص داده و در جدول ۵ آمده است.

جدول ۵- توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب سابقه‌ی خدمت

متغیر سنوات خدمت	فراوانی	درصد فراوانی
۱۰ تا ۱۴ سال	۷	۳۶/۸٪
۱۵ تا ۱۹ سال	۴	۲۱/۱٪
۲۰ تا ۲۴ سال	۳	۱۵/۸٪
۲۵ تا ۳۰ سال	۵	۲۶/۳٪
کل	۱۰	۱۰۰٪

سابقه کار تخصصی در حوزه‌ی آماد و پشتیبانی

در خصوص توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب متغیر سابقه خدمت یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که جامعه‌ی مورد پژوهش دارای سابقه خدمت زیر ۱۰ سال، ۱۰ تا ۱۴ سال، ۱۵ تا ۱۹ سال، ۲۰ تا ۲۴ سال و ۲۵ تا ۳۰ سال است. هر کدام به ترتیب ۲۱.۱، ۲۱.۱، ۲۶.۳، ۲۱.۱ و ۱۰.۵ درصد از حجم پاسخ‌دهندگان را به خود اختصاص داده که در جدول ۶ آمده است.

جدول ۶- توزیع فراوانی پاسخ دهندگان بر حسب سابقه کار تخصصی

متغیر سنوات کار تخصصی	فراوانی	درصد فراوانی
زیر ۱۰ سال	۴	٪۲۱/۱
بین ۱۰ تا ۱۴ سال	۵	٪۲۶/۳
۱۵ تا ۱۹ سال	۴	٪۲۱/۱
۲۰ تا ۲۴ سال	۴	٪۲۱/۱
۲۵ تا ۳۰ سال	۲	٪۱۰/۵
کل	۱۰	٪۱۰۰

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

شیوه تجزیه و تحلیل داده در این پژوهش استفاده از رویکرد کیفی و کمی است؛ یعنی پژوهشگر پس از بررسی اسناد و مدارک، اطلاعات گردآوری شده را بررسی کرده و سپس به انجام مصاحبه با صاحب‌نظران موضوع پرداخته است. از روش تحلیل محتوا برای تحلیل متن‌های مصاحبه نتایج حاصل از مصاحبه استخراج گردید و با بررسی اسناد و مدارک به روش کتابخانه‌ای و پیشینه‌ی تحقیق، الگوی مفهومی تحقیق (شکل ۴) استخراج گردید. با استفاده از این الگو، پرسش‌نامه طراحی شد. با استفاده از تکنیک‌های آماری توصیفی، تجزیه و تحلیل پرسش‌نامه‌ها انجام شد. پاسخ‌ها به کشف متغیرهای تحقیق برای طراحی الگوی سامانه آماد و پشتیبانی در جنگ ناهم‌تراز منجر گردید.

یافته‌های تحقیق

پس از تبیین مؤلفه‌های مهم سامانه‌ی آماد و پشتیبانی در دو بعد ساختاری و محتوایی که از ادبیات تحقیق و مصاحبه با صاحب‌نظران به دست آمده است، وضعیت موجود مؤلفه‌ها و دلایل ضعف یا مناسب نبودن وضعیت این مؤلفه‌ها برابر جدول زیر با نظرخواهی از خبرگان و متخصصان این حوزه به شرح جدول ۷ تعیین و مشخص گردید.

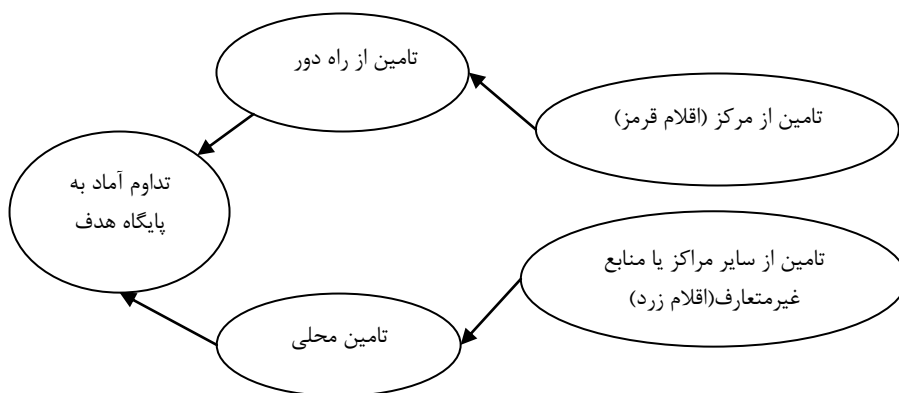
جدول ۷ - وضعیت موجود مؤلفه‌ها

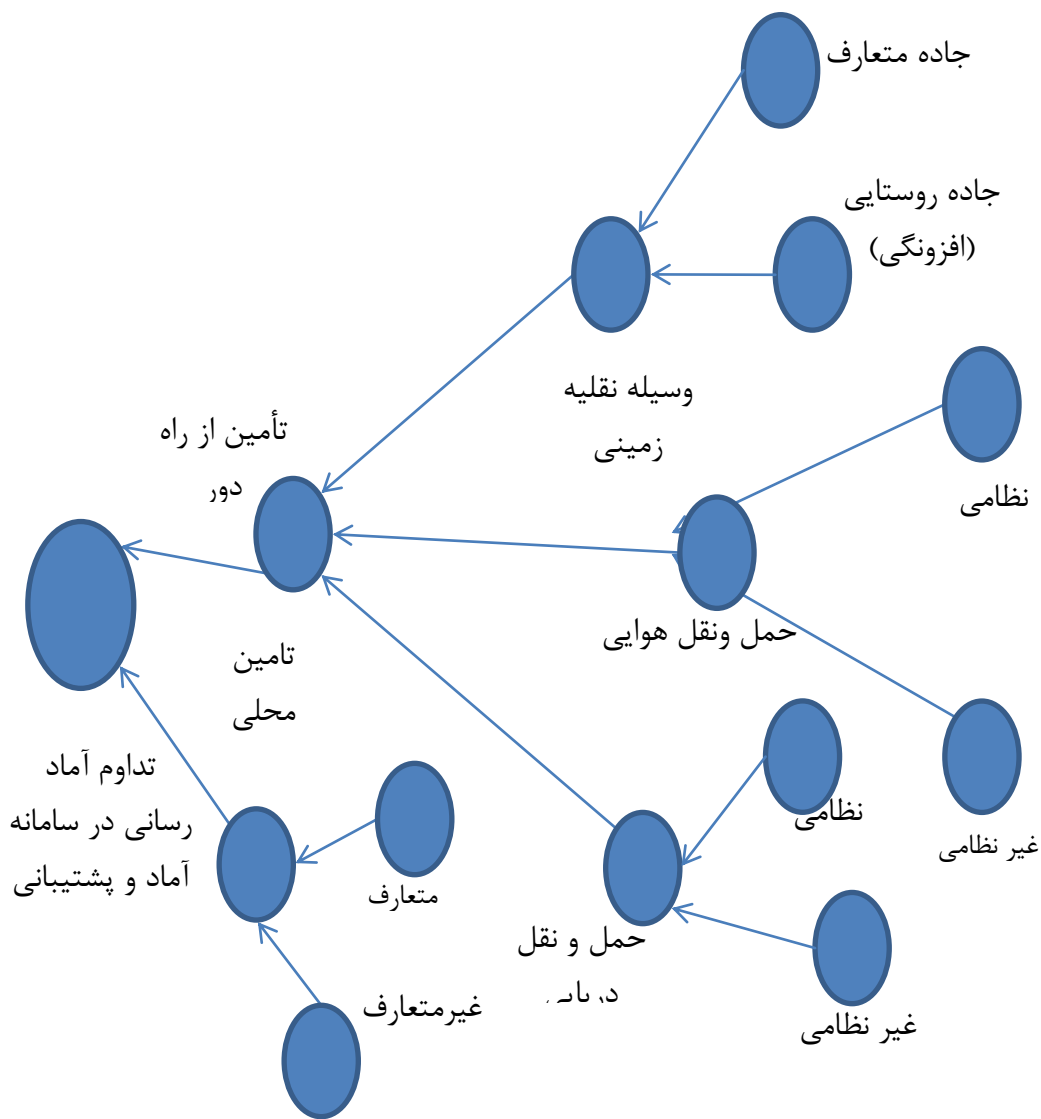
بعد	مؤلفه	میانگین	علت آسیب
ساختاری	آشنایی کارکنان آماد و پشتیبانی با جنگ ناهمتراز	۲/۵۲	عدم تناسب آموزش‌های تخصصی و مدیریتی و نبود ادبیات غنی در حوزه‌ی جنگ ناهمتراز
	میزان اجرایی شدن آموزش‌های آمادی در نبرد ناهمتراز	۲/۴۲	کاربردی نبودن آموزش‌ها، نبود روش‌های اجرایی و دستورالعمل، نبود فضای لازم اجرای رزمایش و شبیه‌سازی در قالب بازی جنگ
	کارایی شیوه‌های سنتی آماد و پشتیبانی در نبرد ناهمتراز	۲/۵۷	عدم تناسب شیوه‌های سنتی و فعلی آمادی با ویژگی جنگ ناهمتراز
	وجود طرح‌هایی برای مدیریت آماد در نبرد ناهمتراز	۲/۶۳	نبود طرح برای زمان بحران در فضای ناهمتراز
	وجود دستورالعمل اجرایی عملیات روانی آمادی در صورت بروز آسیب‌ها و ظهور موانع داخلی	۲/۸۹	نبود دستورالعمل‌های عملیات روانی در صورت بروز آسیب‌ها در زمان بحران در فضای ناهمتراز
	توان تداوم آمادسانی سامانه‌ی آمادی موجود در فضای ناهمتراز	۲/۸۹	عدم اطمینان از سامانه‌ی موجود در شرایط بحرانی

وجود روش‌ها و آیین‌نامه‌های عدم تمرکز آمادی	۲/۹۴	نبود روش‌ها و آیین‌نامه‌های عدم تمرکز آمادی در زمان بحران در فضای ناهمتراز	
طرح ویژه آمادی برای نبرد ناهمتراز	۲/۸۴	نبود طرح‌های ویژه آمادی در زمان بحران در فضای ناهمتراز	
گسترش یگان‌های پشتیبانی متناسب با تهدیدهای ناهمتراز	۲/۳۶	عدم تناسب گسترش یگان‌های پشتیبانی در زمان بحران در فضای ناهمتراز	محتوایی
مطلوب بودن اجرای راهبرد خوداتکایی آمادی در نبرد ناهمتراز	۴/۵۷	نبود راهبرد و برنامه‌ریزی برای خوداتکایی آمادی در جنگ ناهمتراز	
وجود شناخت واقعی از توان فرب و ضربه کارآمد در فضای ناهمتراز به سامانه‌ی آمادی	۲/۷۳	عدم شناخت واقعی از فضای ناهمتراز در سامانه‌ی آمادی	
میزان خطرپذیری ناشی از اجرای عملیات آمادی در فضای ناهمتراز	۲/۷۸	عدم ارزیابی خطرهای موجود در صورت اجرای عملیات آماد در فضای ناهمتراز	
پیش‌بینی راه‌ها و روش‌های جایگزین در تداوم آماد رسانی در نبرد ناهمتراز	۲/۹۴	عدم پیش‌بینی راه‌ها و روش جایگزین در زمان بحران در فضای ناهمتراز	
میزان حفاظت از تجهیزات آمادی و مهمات در نبرد ناهمتراز	۲/۸۴	نبود استحکامات نوین مطابق با اصول ایمنی و پدافند غیرعامل در برابر تسلیحات نوین	

الگوی پیشنهادی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی برای تداوم آماد رسانی در جنگ ناهمتراز

با توجه به نتایج حاصل از آسیب‌شناسی این سامانه، الگوی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی ارائه شده است. در بخش تداوم آماد رسانی، بیشترین تمرکز بر روش ارسال اقلام آمادی به پایگاه‌های هدف است. پژوهشگر با بهره‌گیری از الگوهای علمی و بررسی سامانه‌های آمادی متناسب‌سازی با سامانه‌ی آماد و پشتیبانی و همچنین تحلیل مصاحبه‌ها و تحقیقات انجام گرفته‌ی پیشین و با در نظر داشتن اسناد بالادستی مرتبط، اقدام به استخراج الگوی پیشنهادی تحقیق برابر شکل زیر نموده است.

جدول ۸- شاخص‌های مورد توجه در الگوی نظری تداوم آماد رسانی در سامانه‌ی آماد

ردیف	شاخص‌های مورد توجه در الگوی تداوم آماد رسانی در سامانه آماد و پشتیبانی
۳.۲۱	۱ وسیله‌ی نقلیه زمینی از طریق جاده متعارف اقلام آمادی را تامین کند.
۳.۰۱	۲ وسیله‌ی نقلیه زمینی از طریق جاده روستایی اقلام آمادی از راه دور را تامین کند.
۳.۴۷	۳ حمل و نقل هوایی نظامی، اقلام آمادی از راه دور را تامین کند.
۳.۰۵	۴ حمل و نقل هوایی غیر نظامی، اقلام آمادی از راه دور را تامین کند.
۳.۱۵	۵ حمل و نقل دریایی نظامی، اقلام آمادی از راه دور را تامین کند.
۲.۶۳	۶ حمل و نقل دریایی غیر نظامی، اقلام آمادی از راه دور را تامین کند.
۳.۱۵	۷ اقلام آمادی محلی از طریق متعارف تامین شود.
۲.۹۴	۸ اقلام آمادی محلی از طریق غیر متعارف تامین شود.
۳.۳۱	۹ اقلام آمادی از راه دور با وسیله نقلیه زمینی تامین شود.
۳.۴۲	۱۰ اقلام آمادی از راه دور با حمل و نقل هوایی تامین شود.
۲.۶۹	۱۱ اقلام آمادی از راه دور با حمل و نقل دریایی تامین شود.

تحلیل داده‌های جدول

داده‌های جدول ۸ که از نظرهای خبرگان استخراج شده، به شرح زیر است:

۱. تأمین اقلام آمادی از راه دور با وسیله‌ی نقلیه زمینی از طریق جاده متعارف با میانگین ۳/۲۱ درصد احتمال، تأیید شد.
۲. استفاده از وسیله نقلیه زمینی از طریق جاده روستایی به عنوان جاده جایگزین، برای آن دسته از اقلامی که باید از طریق مرکز و یا سایر مناطق تأمین شوند، تأیید شد.
۳. استفاده از وسیله حمل و نقل هوایی نظامی، برای آن دسته از اقلامی که باید از طریق مرکز و یا سایر مناطق تأمین شوند، تأیید شد.
۴. استفاده از وسیله حمل و نقل هوایی غیرنظامی، برای آن دسته از اقلامی که باید از طریق مرکز و یا سایر مناطق تأمین شوند، تأیید شد.
۵. تأمین اقلام آمادی از راه دور با استفاده از حمل و نقل دریایی نظامی، فاقد ارزیابی برای انتخاب راههای جایگزین است.
۶. استفاده از وسیله حمل و نقل دریایی غیرنظامی برای آن دسته از اقلامی که باید از طریق مناطق دریایی تأمین شوند، اولویت پایینی دارد.
۷. تأمین اقلام آمادی از طریق متعارف و در محل، تأیید شد.
- ۸- تأمین محلی اقلام آمادی از طریق غیر متعارف، تأیید نشد.
- ۹- استفاده از وسیله‌ی نقلیه زمینی برای انتقال اقلام آمادی، تأیید شد.
- ۱۰- استفاده از حمل و نقل هوایی برای انتقال اقلام آمادی، تأیید شد.
- ۱۱- استفاده از حمل و نقل دریایی برای انتقال اقلام آمادی تأیید نشد.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

۱. بررسی وضع موجود سامانه‌ی آماد و پشتیبانی

الف: بررسی بعد ساختاری وضعیت موجود

- لازم است کارکنان با جنگ و نبرد ناهمترازی و فضای ناهمترازی در حوزه‌ی آماد رسانی بیشتر آشنا شوند.
- ناتوانی در تداوم آماد رسانی، از آسیب‌های جدی است که با توجه به ویژگی‌های جنگ ناهمتراز باید ارتقا یابد.
- شیوه‌های سنتی و فعلی آماد و پشتیبانی کارایی لازم را ندارد و باید متناسب با نبرد ناهمتراز تغییر یابند.
- به دلیل نبود طرح‌های آمادی در مدیریت آماد و طرح ویژه برای یگان‌های در نبرد ناهمتراز، لازم است طرح‌های آمادی و طرح‌های تفصیلی برای یگان‌های تدوین شود.
- به لحاظ ساختاری یکی از آسیب‌های جدی، تمرکز بیش از حد سامانه‌ی آماد و پشتیبانی است که باید تا حد امکان یگان‌های اجرایی را مستقل نمود.
- در صورت تمرکززدایی یگان‌های اجرایی، باید روش‌های اجرایی و دستورالعمل‌های کاری برای ساختار جدید تهیه شود.

ب: بررسی بعد محتوایی وضعیت موجود

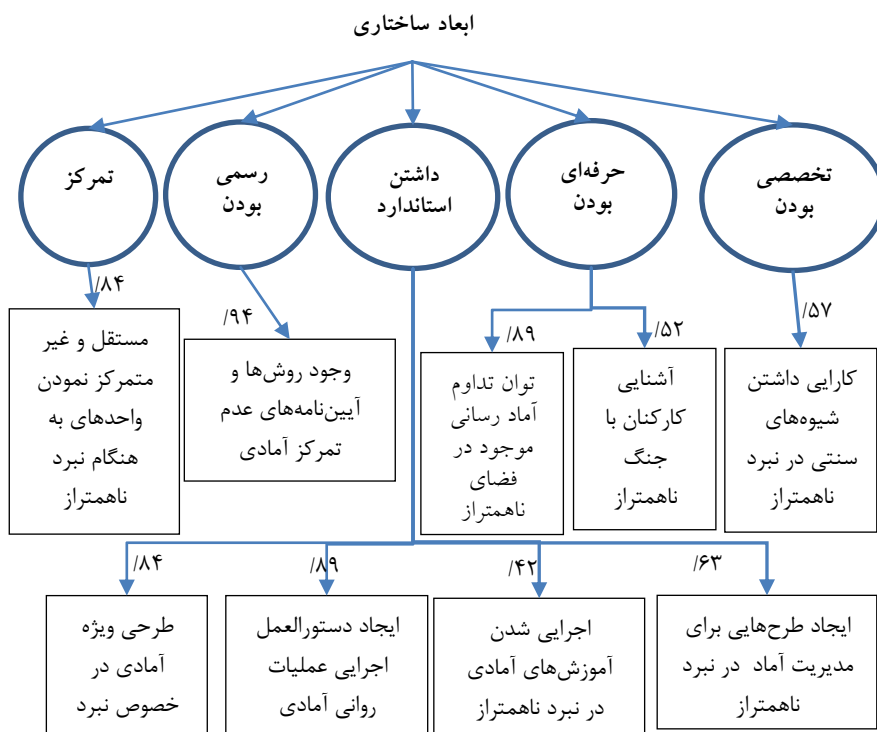
- گسترش یگان‌های پشتیبانی در زمان بحران در فضای ناهمتراز نامتناسب است. یگان‌های پشتیبانی باید متناسب با تهدیدها گسترش یابند. گسترش سامانه آمادی صرفاً بر مبنای پایگاه‌های موجود در فضای ناهمتراز کفایت لازم را نداشته و باید پیش‌بینی‌ها در قالب طرح‌ها گسترش آمادی صورت پذیرد.
- در فضای ناهمتراز، استحکامات نوین مطابق با اصول ایمنی و پدافند غیر عامل، در برابر تسلیحات نوین و در زمان بحران وجود ندارد. با توجه به فناوری‌های پیشرفته در بمب‌ها و موشک‌های نوین که قادرند طبقات و لایه زیرین زاغه‌های مهمات و اماکن تحت حفاظت را تخریب نمایند و با توجه

به شدت عملیات ناهمترازی، لازم است برای حفاظت از تجهیزات و مهمات تمهیدات لازم اندیشیده شود.

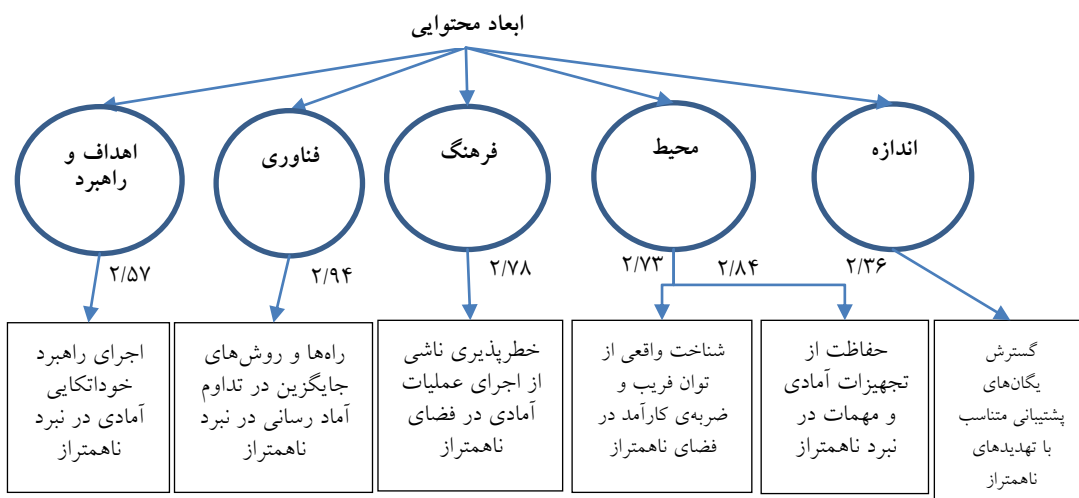
- شناخت واقعی از توان فریب دشمن در فضایی که صحنه‌ی نبرد دائم در ابعاد فیزیکی و عملیاتی در حال تغییر است، از عوامل مهمی است که باید به آن توجه کرد.
- خطرهای موجود در صورت اجرای عملیات آماد در فضای ناهمتراز ارزیابی نمی‌شود و باید از قبل تخمین زده شوند. بنابراین شناسایی منابع احتمالی خطر از گام‌های مهمی است که باید در بازطراحی این سامانه گنجانده شود. در این طرح باید مشخص شود که چگونه برخی از خطرها را حذف کرد، برخی را کاهش داد و با برخی از آنها در صورت وقوع برخورد کرد تا نیروهای عملیاتی غافلگیر نشوند؟
- راه‌های جایگزین در زمان بحران در فضای ناهمتراز پیش‌بینی نمی‌شود. دوام آمادسانی در صورتی امکان‌پذیر خواهد بود که روش‌ها و منابع جایگزین شناسایی و در موقع ضروری به کار گرفته شوند. استفاده از یک شیوه و یا منابع در فضای ناهمتراز جوابگوی نیازها نخواهد بود.
- راهبردهای خوداتکایی در فضای همتراز تدوین نشده است. برای تداوم آمادسانی باید بر اساس راهبرد خوداتکایی، و نه خودکفایی، سامانه‌ی آماد و پشتیبانی را پی‌ریزی نمود. راهبرد خوداتکایی سعی دارد تا از تمام توان داخلی، بین‌نیروی، ملی و حتی منطقه‌ای برای تدارک آمادسانی بهره لازم را در فضای ناهمتراز در اختیار خود بگیرد.

الگوی بازطراحی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی برای تداوم آماد رسانی در جنگ ناهمتر از

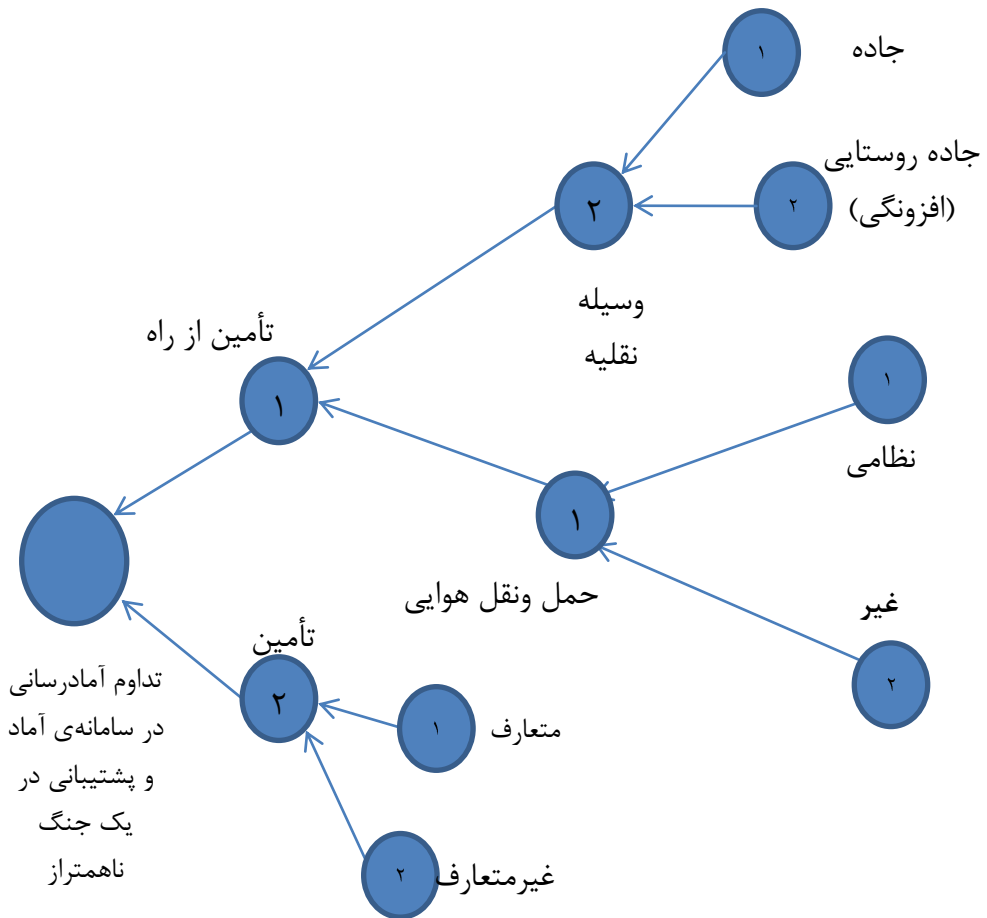
الگوی بازطراحی سامانه آماد و پشتیبانی با تأکید بر تداوم آماد رسانی در یک جنگ ناهمتر از بر مبنای سه الگوی مستخرج از مطالعات اکتشافی و ادبیات تحقیق، مصاحبه با صاحب‌نظران و نظر خبرگان از طریق پرسش‌نامه تهیه شده است. بازطراحی از بعد ساختاری و محتوای سازمان، با در نظر گرفتن مؤلفه‌ها و شاخص‌های مرتبط با آنها انجام شد که در شکل ۶ نشان داده شده است. همچنین برای تداوم آماد رسانی، الگو بر مبنای قابلیت اطمینان طراحی شد که پس از اصلاح توسط خبرگان الگوی نهایی در شکل ۷ ارائه شده است. این سه الگو در کنار هم می‌تواند الگویی برای بازطراحی سامانه‌ی

آماد و پشتیبانی در یک جنگ ناهمتر از، با اطمینان بر تداوم آماد پابرجا ارائه نماید.

شکل ۶- الگوی بازطراحی ساختاری و محتوایی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی در جنگ ناهمتراز

شکل ۷- الگوی تداوم آمادرسانی در بازطراحی سامانه‌ی آماد و پشتیبانی

منابع

- ۱- آبرومند، جمال (۱۳۸۰)، شبیه‌سازی و تحلیل دینامیکی سامانه آماد و پشتیبانی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده صنایع.
- ۲- استاندارد ایران-آی ای سی (۱۳۸۸)، مدیریت قابلیت اعتماد- قسمت ۱۲-۳: راهنمای کاربرد- پشتیبانی لجستیک یکپارچه، انتشارات سازمان ملی استاندارد ایران، تهران.
- ۳- ایزدی، پیروز (۱۳۸۰)، لجستیک، دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه، معاونت پژوهشی، تهران.
- ۴- حبیبی، نیک‌بخش (۱۳۸۷)، تحقیق و بررسی چگونگی مقابله با نیروی هوایی در برابر تهدیدات ناهمتراز هوایی و ارائه الگوی مناسب به منظور تعیین الگوی مناسب مؤلفه‌های قدرت هوایی در برابر تهدیدات ناهمتراز، دافوس آجا، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.
- ۵- دفت، ریچاردال (۱۳۷۸)، مبانی تئوری و طراحی سازمان، ترجمه: علی پارسائیان و سید محمد اعرابی، چاپ دوم، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- ۶- عفیف، حسن (۱۳۸۷)، آماد و پشتیبانی (آماد فنی، آماد عمومی و نگهداری و تعمیر) هوانیروز در جنگ‌های ناهمتراز با نیروهای فرامنطقه‌ای، دافوس آجا، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.
- ۷- طرهانی، فرزاد و شعبانی، ابوالقاسم (۱۳۸۸)، مدیریت دانش در آماد و پشتیبانی، فصلنامه راهبرد دفاعی، سال هفتم، شماره ۲۶.
- ۸- کاظمی، ایوب (۱۳۸۸)، سامانه آماد رسانی واحدهای رزمی نداجا به منظور مقابله با نیروهای فرامنطقه‌ای، دافوس آجا، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.
- ۹- فرهنگی، علی‌اکبر و همکاران (۱۳۷۹)، پروژه بررسی و شناخت وضع موجود شرکت آب منطقه‌ای کرمان، مرکز پژوهش‌های کاربردی دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
- ۱۰- عصاربان‌نژاد، حسین و محمدرضا قرآنی آشتیانی (۱۳۸۷) سامانه‌ی آمادی دفاع هوایی در نبرد ناهمتراز، فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات دفاعی راهبردی، سال نهم، شماره ۳۵.
- ۱۱- عیسیایی، حسین (۱۳۸۸)، نگرش سیستمی به فرآیندها و کارکردهای آماد و پشتیبانی نظامی، فصلنامه راهبرد دفاعی، تهران، سال هفتم، شماره ۲۸.
- ۱۲- کاوه، محمد و عماد حاجی ترخانی (۱۳۸۲)، ارائه یک الگوی تدوین راهبرد با نگرش مدیریت زنجیره تأمین، اولین کنفرانس بین‌المللی آمادی مدیریت.

۱۳- میرزا امینی و وحیدی مطلق (۱۳۸۴)، الگوی جنگ‌های نوین، ناشر مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری دفاعی، تهران.

۱۴- میرزایی اهرنجانی، حسن (۱۳۷۷)، تجزیه و تحلیل عوامل مؤثر بر وجدان کار و انضباط اجتماعی در سازمان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین.

۱۵- نبرد ناهمتراز، مترجم (۱۳۸۰)، محسن حاتمی، اد. ط. ب. س. م سپاه، معاونت طرح و تحقیقات راهبردی، تهران.

۱۶- واترز، دونالد (۱۳۸۴)، لجستیک جهانی و برنامه‌ریزی توزیع، ترجمه‌ی مرکز مطالعات و پژوهش‌های لجستیکی، انتشارات دانشگاه امام حسین (ع)، تهران.

۱۷- هال، ریچارد اچ (۱۳۷۶)، سازمان؛ ساختار، فرایند و ره‌آوردها، ترجمه: علی پارسائیان و سید محمد اعرابی، چاپ چهارم (۱۳۸۴)، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

18- Bowersox, D.J., Closs, D.J. and Stank, T.P. (1999) *21st Century Logistics: Making Supply Chain Integration a Reality*, Oak Brook, IL: Council of Logistics Management.

19-Carrico, T. and Greaves, M. (2007) 'Agent Applications in Defense Logistics', in M. Pechoucek, S.G. Thompson and H. Voos (eds.) *Defense Industry Applications of Autonomous Agents and Multi-Agent Systems*, Basel: Springer.

20-Choon Tan, Kean (2001): 'A framework of supply chain management literature', *European Journal of Purchasing & Supply Management*.

21- Pons J, Chevalier P.(1996): 'La logistigue integree. Pub, HERMES.

22- Rietjens.B, Kampen.T.V & Grant.T (2010), *Logistics Planning and Control, Lessons Learned in Afghanistan*, in *Managing Military Organizations Theory and Practice*, Edited by Joseph Soeters, Paul C.van Fenema, Robert Beeres, Published by Routledge.

23- Weisbord;"weisbord model"(1985),<http://www.weisbordmodel.html>.